

Sygn. akt III AUa 1224/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Ewa Stryczyńska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Beata Wachowicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 listopada 2022 r. w W.

sprawy (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z udziałem O. M.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 19 czerwca 2019 r. sygn. akt VII U 1457/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział

w W. na rzecz (...) Spółki z o.o. z siedzibą

w W. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Ewa Stryczyńska

Sygn. akt III AUa 1224/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 września 2018 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzu A1 dla O. M. na okres od 3 września 2018 r. do 30 listopada 2018 r. Organ rentowy wskazał, że zaświadczenie A1 może zostać wydane obywatelowi państwa trzeciego, jeżeli legalnie zamieszkuje w państwie członkowskim i przemieszcza się pomiędzy państwami członkowskimi w związku z wykonywaniem pracy najemnej. Zdaniem Oddziału niezbędne do stwierdzenia powyższego jest przedstawienie dokumentów uprawniających zainteresowanego do pobytu w Polsce oraz potwierdzających obowiązek podatkowy w Polsce przez organ podatkowy.

(...) spółka z o.o. z siedzibą w W. złożyła odwołanie od ww. decyzji, zaskarżając ją w całości i wnosząc o ustalenie przesłanek do wydania zaświadczenia o polskim ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do obywatela (...) – O. M. na okres od 3 września 2018 r. do 30 listopada 2018 r. Spółka wskazała, że posiadanie certyfikatu rezydencji może być pomocniczo uwzględniane przy wystawianiu zaświadczenia A1, lecz

organ rentowy nie posiada uprawnień do bezwzględnego żądania wykazywania legalnego zamieszkania przez pozyskanie tego dokumentu. W jej ocenie posiadanie tego dokumentu nie jest obligatoryjne a jego pozyskanie uzależnione jest od spełnienia kryteriów niepokrywających się w pełni z kryteriami możliwymi do zastosowania przy wystawianiu zaświadczeń A1. Odwołująca się podkreśliła, że nieprzedłożenie certyfikatu nie może stanowić podstawy do odmowy wydania zaświadczenia w postępowaniu toczącym się przed organem rentowym. Płatnik składek podniósł, że organ rentowy nie wzywał w postępowaniu wyjaśniającym do przedłożenia dokumentu potwierdzającego rezydencję podatkową w Polsce zainteresowanego. W ocenie odwołującej się nie ma podstawy do żądania uzyskiwania certyfikatu rezydencji na potrzeby postępowania dotyczącego wydania zaświadczenia A1 toczącego się przed organem rentowym. Spółka wskazała, że zainteresowany ma zezwolenie na pracę w Polsce do 28 lutego 2021 r., posiada oświadczenie o miejscu zamieszkania, rachunki bankowe i płaci podatki w naszym kraju.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy stwierdził, że obywatel państwa trzeciego, aby uzyskać zaświadczenie A1, musi legalnie zamieszkiwać w państwie członkowskim i przemieszczać się pomiędzy państwami członkowskimi w związku z wykonywaniem pracy najemnej. W jego ocenie do stwierdzenia tego niezbędny jest dokument, który uprawnia do pobytu w Polsce oraz potwierdzający obowiązek podatkowy w Polsce wydany przez odpowiedni organ, który nie został złożony w toku postępowania wyjaśniającego. W związku z tym organ rentowy odmówił spółce w zaskarżonej decyzji wydania „Zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej” na formularzu A1 dla zainteresowanego. Organ rentowy uznał, że płatnik składek nie załączył kompletu niezbędnych dokumentów i nie spełnił wszystkich przesłanek wymaganych do wydania zaświadczenia A1.

Spółka w toku procesu sądowego zmodyfikowała swoje roszczenie wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji przez zobowiązanie organu rentowego do wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. M. na okres od 3 września 2018 r. do 30 listopada 2018 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy wniósł o umorzenie postępowania w zakresie, w jakim wydana decyzja z 28 stycznia 2019 r. zaspokoila roszczenie Spółki. Oddział wskazał, że wydał zaświadczenie A1 dla zainteresowanego, zatem w jego ocenie roszczenie odwołującej się zostało w części zaspokojone.

Wyrokiem z 19 czerwca 2019 r., sygn. akt VII U 1457/18, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych umorzył częściowo postępowanie w takim zakresie w jakim organ rentowy zmienił zaskarżoną decyzję i wydał zaświadczenie o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do O. M. za okres od 23 listopada 2018r. do 30 listopada 2018 r. (pkt 1), nadto zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do wydania odwołującej się spółce zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. M. na okres od 3 września 2018 r. do 22 listopada 2018 r. (pkt 2) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Wojewoda (...) 28 lutego 2018 r. wydał zezwolenie ubezpieczonemu typu A nr (...) na pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polski po rozpatrzeniu wniosku odwołującej się. Zezwolenie zostało wydane na okres od 1 marca 2018 r. do 28 lutego 2021 r.

Płatnik składek 1 marca 2018 r. zawarł z O. M. umowę o pracę na czas określony od 1 marca 2018 r. do 31 sierpnia 2018 r. na stanowisku kierowcy ciągnika siodłowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w kwocie 2.100 zł

brutto miesięcznie. Miejszem wykonywania pracy ubezpieczonego była siedziba pracodawcy użytkownika oraz inne miejsca prowadzenia działalności, jak filie, przedstawicielstwa, oddziału i bazy transportowe.

Stosunek pracy obowiązywał również strony umowy o pracę w okresie od 3 września 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. Wszystkie postanowienia umowne pozostały identyczne.

Zainteresowany otrzymał wizę pracowniczą ważną od 21 sierpnia 2018 r. do 20 sierpnia 2019 r. uprawniającą go do legalnego zamieszkiwania w Polsce. Na dzień 30 sierpnia 2018 r. mieszkał on przy ulicy (...) w K..

Zainteresowany posiada świadectwo kierowcy nr (...) wydane przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego 29 września 2018 r. do celów zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na podstawie licencji wspólnotowej ważne od 29 września 2018 r. do 23 lipca 2021 r.

Zainteresowanemu zostało wydane 28 listopada 2018 r. zaświadczenie o miejscu zamieszkania dla celów podatkowych od 23 listopada 2018 r.

Zainteresowany posługuje się językiem polskim, posiadał rachunek bankowy w polskim banku, na który wypłacane było mu wynagrodzenie i inne świadczenia. Ponadto opłacał podatek dochodowy i odprowadzał składki na ubezpieczenia społeczne w Polsce.

(...) p. z o.o. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzu A1 dla O. M. za okres od 3 września 2018 r. do 30 listopada 2018 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. 5 września 2018 r., nr: (...), wydał zaskarżoną decyzję. Z kolei decyzją z 28 stycznia 2019 r., nr: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. zmienił zaskarżoną decyzję. Organ rentowy odmówił wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzu A1 dla (...) za okres od 3 września 2018 r. do 22 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że spór w sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy O. M. powinien podlegać polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Dalej Sąd Okręgowy zauważył, że postępowanie dotyczące odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z 5 września 2018 r., nr (...), podlegało umorzeniu w zakresie, w jakim zaskarżona decyzja została zmieniona przez decyzję z 28 stycznia 2019 r., nr: (...) – wydanie wyroku w tym zakresie stało się zbędne, ponieważ organ rentowy uwzględnił odwołanie spółki obejmujące wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. M. na okres od 23 listopada 2018 r. do 30 listopada 2018 r.

Sąd pierwszej instancji zważył, że w pozostałym zakresie odwołanie Spółki od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z 5 września 2018 r., nr: (...), okazało się zasadne.

Sąd Okręgowy przypomniał, że podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym obywateli Ukrainy reguluje umowa międzynarodowa, jaką Rzeczpospolita Polska zawarła z Ukrainą (umowa z 18 maja 2012 r. o zabezpieczeniu społecznym; Dz. U. z 2013 r. poz. 1373), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Zgodnie z art. 3 umowy, ma ona zastosowanie do osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu umawiających się stron, przy czym ogólna zasada z art. 6 wskazuje, że osoba, do której stosuje się tę umowę, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium wykonuje pracę, zaś zgodnie z art. 7 ust. 3, podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego, działającego na terytoriach obu umawiających się stron, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium przedsiębiorstwo jest zarejestrowane. Tym samym, w ocenie Sądu pierwszej instancji, pracownicy odwołującej się mający obywatelstwo ukraińskie podlegają ustawodawstwu polskiemu w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń społecznych (na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm. – dalej: „ustawa systemowa”), tym bardziej,

że wykonując pracę na terytorium Polski równocześnie wykonują pracę na terytorium innych krajów członkowskich Unii Europejskiej, a nie Ukrainy.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym określa ustawa systemowa, która w art. 2a ust. 1 stoi na gruncie równego traktowania wszystkich ubezpieczonych bez względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, stan cywilny oraz stan rodzinny. Zatem nie ulega wątpliwości, że regulacjom ustawy podlegają co do zasady także obywatele państw obcych, którzy na terenie Polski podejmują działalność stanowiącą podstawę objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Jak stanowi przepis art. 5 ust. 2 tej ustawy, nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Przed 1 maja 2004 r. przez „pobyt o charakterze stałym” cudzoziemca rozumiano zezwolenie na zamieszkanie lub osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadanie statusu uchodźcy albo zgodę na pobyt tolerowany, bądź zezwolenie na pracę. Stały pobyt to pobyt niezmienny w danym okresie, czyli w okresie realizacji podstawy ubezpieczenia, przy czym nie ma większego znaczenia jaką administracyjną gwarancję prowadzenia działalności lub zapewnienie pobytu miał w Polsce obywatel państwa obcego. Liczy się zatem to, czy obywatel obcego państwa przebywając na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje stałą pracę w charakterze pracownika.

Sąd Okręgowy podniósł dalej, że zasady ustalania właściwego ustawodawstwa regulują również przepisy unijne, tj.:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004 r., str. 1 ze zm.),

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 284 z 30 października 2009 r. ze zm.),

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. Urz. UE Nr L 344 z 29 grudnia 2010 r.).

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej, niż jednego państwa członkowskiego. Z brzmienia powołanego przepisu wynika, że instytucja państwa członkowskiego dokonuje oceny przesłanki warunkującej rozszerzenie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo. Przesłanką warunkującą takie działanie jest „legalne zamieszkiwanie” obywatela państwa członkowskiego na terytorium państwa członkowskiego. Wskazać należy, że definicja pojęcia „legalnego zamieszkania” na terytorium państwa członkowskiego nie została zdefiniowana na gruncie prawa europejskiego. Użycie zwrotu „legalne zamieszkiwanie” bez dodatkowych warunków i bliższego sprecyzowania w odniesieniu do terytorium państwa członkowskiego oznacza poddanie kontroli legalności zamieszkiwania przepisom krajowym tegoż państwa. Przy czym nie można tego zapisu dowolnie interpretować uzależniając potwierdzenie legalnego zamieszkania od wydania dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (rezydencję podatkową) wydany przez organ podatkowy. Przedstawione żądanie organu rentowego jest nieuprawnione i nie znajduje oparcia w przepisach prawa europejskiego i polskiego. W szczególności źródłem prawa nie może być pismo Prezesa Zakładu z 30 kwietnia 2018 r. UP 2018-00126769, z którego wynika, że od 2 maja 2018 r. zmieniły się zasady dotyczące wymaganych dokumentów poświadczających legalność zamieszkania obywateli państw trzecich na terenie Polski i obok jednego z tytułów pobytowych: tj. zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego

RP, zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt czasowy oraz pracę, wiza Schengen lub wiza krajowa, uznanie rezydencji podatkowej obywatela państwa trzeciego w RP za bezwzględnie obowiązujące kryterium do uznania pobytu cudzoziemca na terytorium RP za legalny. Certyfikat rezydencji zgodnie z definicją zawartą w art. 5a pkt 21 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1509 ze zm.) oznacza zaświadczenie o miejscu zamieszkania podatnika dla celów podatkowych wydane przez właściwy organ administracji podatkowej państwa zamieszkania podatnika. Zaś w rozumieniu art. 3 ust 1a w/w ustawy, za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która: 1) posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

Tym samym żądanie przez organ rentowy przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej jest sprzeczne z celem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 ujętym w jego preambule. Oznacza ona lepszą integrację obywateli państw trzecich, którzy legalnie zamieszkują na terytorium państw członkowskich przez przyznanie im jednolitych praw odpowiadających, z których korzystają obywatele Unii. Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2011/98/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. U. UE. L. z 2011 r., Nr 343, poz. 1), obywatele państw trzecich, którzy zostali przyjęci w państwie członkowskim w celu wykonywania pracy zgodnie z prawem Unii lub prawem krajowym mają prawo do równego traktowania z obywatelami państwa członkowskiego, na którego terytorium przebywają, w zakresie dziedzin zabezpieczenia społecznego określonych w rozporządzeniu (WE) nr 883/2004. Ograniczenia zastosowania zasady równego traktowania, które mogą wprowadzić państwa członkowskie w stosunku do legalnie zatrudnionych na ich terenie obywateli państw trzecich nie dotyczą zasad delegowania do pracy w innym państwie członkowskim, czy określania mającego zastosowanie ustawodawstwa, wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 883/2004. Jakikolwiek ograniczenia równego traktowania w zakresie zabezpieczenia społecznego na mocy cytowanej dyrektywy nie powinny naruszać praw przyznanych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo.

Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę na utrwaloną w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zasadę (tzw. reguła VanderElsta) – prawo przedsiębiorcy delegowania legalnie zatrudnionych cudzoziemców spoza Unii na czas określony do innego państwa członkowskiego w celu wykonywania tam usługi, bez konieczności spełnienia w tym państwie wymagań w rodzaju uzyskania pozwolenia na pracę. Trybunał wskazał, że pewne dodatkowe wymagania w odniesieniu do pracowników delegowanych pochodzących z państw trzecich stawiane przez niektóre z państw członkowskich są nieproporcjonalne (wyrok ETS z 9 sierpnia 1994 r. w sprawie C-43-93, z 19 stycznia 2006 r. w sprawie C-244/04, z 21 października 2004 r. w sprawie C-445-03).

W ocenie Sądu Okręgowego żądanie przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej w stosunku do pracowników pochodzenia ukraińskiego i białoruskiego jest również nieproporcjonalne i może narazić Polskę na odpowiedzialność z tytułu naruszenia prawa wspólnotowego, w szczególności w kontekście wymagań stawianych przez pozostałe państwa członkowskie co do konieczności legitymowania się przez kierowców podczas kontroli formularzem A1.

Odnosząc się do kwestii niezdefiniowania „legalnego zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego” na gruncie prawa europejskiego, Sąd Okręgowy zauważył, że pojęcie to zostało zinterpretowane przez TSUE w wyroku z 24 stycznia 2019 r. w sprawie Raad van Bestuur van de SocialeVerzekeringsbank przeciwko D. Balandin, I. Lukachence, Holiday on Services BV (C-477/17). W zadanym przez Sąd odsyłający pytaniu prejudycjalnym zwrócono uwagę na to, że zastosowanie art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010 stwarza problem z uwagi na rozbieżności istniejące między różnymi jego wersjami językowymi, ponieważ pojęcie „legalne zamieszkanie” wydaje się odpowiadać zarówno obecności, która nie jest długoterminowa, jak i pobytowi przejawiającemu pewien stopień stałości. Sąd ten wskazał, że ani czas trwania obecności, ani fakt, że obywatele ci zachowują zwykły ośrodek swych interesów życiowych w

państwie trzecim, nie są jako takie rozstrzygające przy określaniu, czy obywatele ci „legalnie zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego” w rozumieniu art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010. Trybunał podkreślił, że zarówno z potrzeb jednolitego stosowania prawa Unii, jak i z zasady równości wynika, że treści przepisu prawa Unii, takiemu jak art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia swego znaczenia i zakresu, należy nadać zwykle w całej Unii Europejskiej autonomiczną i jednolitą wykładnię. W sentencji orzeczenia wskazano, że artykuł 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010 r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, należy interpretować w ten sposób, że obywatele państw trzecich, tacy jak ci, których dotyczy sprawa w postępowaniu, przebywający i wykonujący tymczasowo pracę w różnych państwach członkowskich na rzecz pracodawcy mającego siedzibę w danym państwie członkowskim, mogą powoływać się na przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia nr 883/2004, zasady koordynacji w celu określenia ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, któremu podlegają, ze względu na to, że przebywają i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich.

Tak więc, w ocenie Sądu Okręgowego, w świetle wyżej wymienionego orzeczenia o legalności zamieszkania przesądzają dwie przesłanki: legalnego przebywania oraz legalnej pracy.

Sąd podkreślił przy tym, że Trybunał Sprawiedliwości dokonał wykładni prawa UE, aby zapewnić jego stosowanie w taki sam sposób we wszystkich państwach UE. Pytanie prejudycjalne kierowane jest w sytuacji, gdy pojawiają się wątpliwości dotyczące wykładni prawa wspólnotowego lub ważności aktów instytucji wspólnotowych, nie zaś prawa krajowego. Orzeczenia w trybie prejudycjalnym wiążą zarówno sąd odsyłający, jak i wszystkie sądy w państwach UE, albowiem Sąd wspólnotowy wydaje orzeczenie prejudycjalne zawierające wykładnię przepisu prawa wspólnotowego, a jego celem jest eliminacja niezgodności pomiędzy prawem poszczególnych krajów a prawem wspólnotowym, któremu Trybunał Sprawiedliwości nadaje autonomiczną i jednolitą wykładnię w całej Unii Europejskiej.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że jest bezsporne, że zainteresowany obywatel (...) wykonuje stałą pracę kierowcy ciągnika siodłowego na podstawie umów o pracę zawartych z polskim przedsiębiorcą mającym siedzibę w Polsce. W związku z tym Sąd doszedł do przekonania, że podlega on obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w Polsce. Bezsporne jest również, że zainteresowany został zatrudniony legalnie, albowiem przebywał wówczas na terytorium Polski na podstawie ważnej wizy. Postępowanie w sprawach, których przedmiotem jest ustalenie ustawodawstwa z zakresu ubezpieczeń społecznych powinno mieć na względzie jako wartość nadrzędną, że żaden pracownik wykonujący pracę poza granicami kraju nie może pozostać pozbawiony zabezpieczenia społecznego w czasie zatrudnienia.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył organ rentowy. Zaskarżył w niej wyrok w części, tj. co do punktów 2 i 3. Organ rentowy zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo przez jego niewłaściwą interpretację i przyjęcie, że przesłanka legalnego zamieszkania wynika wprost z faktu, że obywatel państwa trzeciego uzyskał jedynie prawo pobytu i pracuje na terytorium jednego z państw Unii Europejskiej. Sąd błędnie przyjął, że przebywanie przez obywatela państwa spoza UE na terytorium Polski nie musi charakteryzować się długotrwałością, a tym samym organ rentowy niezasadnie żąda w celu wydania zaświadczeń A1, przedstawienia dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce (dokument potwierdzający rezydencje podatkową) wydany przez organ podatkowy. Jednakże jedynie długookresowy legalny pobyt obywatela państwa trzeciego na terytorium Polski może świadczyć o jego legalnym zamieszkanui, albowiem w przeciwnym razie mamy do czynienia tylko z legalnym wjazdem i krótkim

pobytem poprzedzającym wyjazd do innego państwa UE (dochodzi wówczas do traktowania Polski jako tzw. państwa tranzytowego);

- art. 5 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego błędną interpretację i przyjęcie, że pobyt obywatela państwa obcego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter stały wówczas gdy obywatel państwa obcego wykonuje na terytorium RP stałą pracę w charakterze pracownika, w sytuacji gdy o charakterze stałym powinien decydować stały pobyt w sensie długotrwałości i stałości pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej;

- art. 7 ust. 3 umowy międzynarodowej z 18 maja 2012 r. między Rzeczpospolitą Polską i Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym przez jego niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji gdy z ustalonego stanu faktycznego wynika, że odwołująca się Spółka (...) Sp. z o.o. nie prowadzi działalności na terytoriach obu umawiających się stron, a zatrudnia jedynie obywateli Ukrainy.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od odwołującej się Spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego za instancję odwoławczą według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego odwołująca się spółka wniosła o jej oddalenie, jak również o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Tytułem wstępu podnieść należy, że w ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny oraz w sposób właściwy rozważył materiał dowodowy, wyprowadzając z niego poprawne wnioski. Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Ustalenia te nie były kwestionowane przez apelującego, wobec czego należy je uznać za niesporne, choć sformułowane przez Sąd wnioski wynikające z zebranych dowodów nie były między stronami tożsame.

Organ rentowy zaskarżając przedmiotowy wyrok ograniczył się do postawienia zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego. Zważywszy, że organ rentowy nie kwestionował punktu 1 wyroku, w którym umorzono w części postępowanie zainicjowane złożeniem odwołania od decyzji z 5 września 2018 r., nr (...), ocenie pod kątem prawidłowości rozstrzygnięcia podlegała wyłącznie kwestia zobowiązania Zakładu do wydania zaświadczenia A1 za okres od 23 listopada 2018 r. do 30 listopada 2018 r.

Należy przy tym podkreślić, że w rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że zainteresowany, będący obywatelem (...), został zatrudniony przez polskiego pracodawcę – płatnika składek (...) Sp. z o.o. jako kierowca ciągnika siodłowego. W okresie objętym żądaniem wydania zaświadczenia, zainteresowany był zatrudniony legalnie (posiadał zezwolenie na pracę i ważną wizę pracowniczą), a także ważne świadectwo kierowcy wydane przez Generalną Inspekcję Transportu Drogowego. Zamieszkiwał na terenie Polski, gdzie odprowadzał także podatek dochodowy w związku z zatrudnieniem u płatnika składek.

Przechodząc do oceny podniesionych zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego rozpocząć ją należy od przywołania źródeł prawa mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Za Sądem pierwszej instancji powtórzyć należy, że poza ustawą systemową zasady ustalania właściwego ustawodawstwa regulują przepisy unijne, tj. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166 z 30 kwietnia 2004 r., str. 1 ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 284 z 30 października 2009 r. ze zm.) i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada

2010 r. rozszerzające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo (Dz. Urz. UE Nr L 344 z 29 grudnia 2010 r.).

W sprawie zasadnicze znaczenie dla jej rozstrzygnięcia miała treść art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010. Stanowi on, że przepisy rozporządzenia nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009 mają zastosowanie do obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci, pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

Punktem wyjścia do zastosowania w sprawie wskazanych rozporządzeń było więc rozważenie kwestii, czy zainteresowany legalnie zamieszkiwał na terenie Polski w okresie objętym wnioskiem o wydanie zaświadczenia A1.

Należy zauważyć, że art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010 nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia swego znaczenia i zakresu. W związku z powyższym należało posiłkować się interpretacją przyjętą przez TSUE w wyroku z 24 stycznia 2019 r., wydanym w sprawie Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank przeciwko D. Balandinowi i innym (C-477/17, Legalis nr 1871131). Trybunał w przywołanym wyroku stwierdził, że art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010 należy interpretować w ten sposób, że obywatele państw trzecich, tacy jak ci, których dotyczy sprawa w postępowaniu głównym, przebywający i wykonujący tymczasowo pracę w różnych państwach członkowskich na rzecz pracodawcy mającego siedzibę w danym państwie członkowskim, mogą powoływać się na przewidziane w rozporządzeniach nr 883/2004 i nr 987/2009 zasady koordynacji w celu określenia ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, któremu podlegają ze względu na to, że przebywają oni i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich.

Zdaniem TSUE o „legalnym zamieszkiwaniu na terytorium danego państwa członkowskiego” w rozumieniu ww. rozporządzenia nie decyduje ani długość pobytu, ani nawet fakt, że obywatele ci zachowują zwykły ośrodek swych interesów życiowych w państwie trzecim. Taka wykładnia znajduje także potwierdzenie w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE z 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (Dz. Urz. UE z 23 grudnia 2011 r. nr L 343, s. 1; zwanej dalej: „dyrektywą 2011/98/UE”), która ustanawia, między innymi, wspólny zbiór praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim.

Dalej należy zwrócić uwagę, że art. 12 ust. 1 lit. e) w zw. z art. 3 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2011/98/UE stanowi, że obywatelom państw trzecich, którzy zostali przyjęci w danym państwie członkowskim w celu wykonywania pracy zgodnie z prawem UE lub prawem krajowym, zapewnia się traktowanie na równi z obywatelami państwa członkowskiego, na którego terytorium przebywają, w zakresie działań zabezpieczenia społecznego określonych w rozporządzeniu podstawowym. Co istotne, zarówno w motywach rozporządzenia nr 1231/2010, jak i dyrektywy 2011/98/UE, odwołano się do wezwania pochodzącego od instytucji unijnych do lepszej integracji obywateli państw trzecich, a także podkreślono, że Unia Europejska musi zapewnić sprawiedliwe traktowanie obywatelom państw trzecich, którzy legalnie przebywają na terytorium państw członkowskich oraz że bardziej energiczna polityka w zakresie integracji powinna stawiać sobie za cel zagwarantowanie im praw i obowiązków porównywalnych do praw i obowiązków obywateli Unii (motyw 2 ww. rozporządzenia i dyrektywy). Cele wydania obu aktów unijnych były więc takie same.

Nie bez znaczenia jest także okoliczność, że wykładnia przyjęta przez TSUE w wyroku z 24 stycznia 2019 r. może lepiej zagwarantować osiągnięcie tych celów. Oceniając, czy w przypadku zainteresowanego spełniona jest przesłanka „legalnego zamieszkiwania na terytorium Polski”, należy więc mieć na względzie cele, jakimi kierowano się przy wydawaniu rozporządzenia nr 1231/2010, a które zostały wyrażone w jego preambule.

Biorąc zatem pod uwagę wyrok TSUE z 24 stycznia 2019 r., wydany w trybie prejudycjalnym, należy stwierdzić, że obywatele państw trzecich, którzy zostali przyjęci w celu wykonywania pracy, nawet tymczasowo, w danym państwie członkowskim, zgodnie z zasadą równego traktowania w zakresie działań zabezpieczenia społecznego, podlegają przepisom unijnym bez konieczności posiadania certyfikatu rezydencji kraju członkowskiego, o ile przebywają i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich UE.

W rozpoznawanej sprawie wymóg legalnego przebywania i pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został spełniony w przypadku ubezpieczonego, czego nie kwestionował organ rentowy w toku postępowania, a o czym świadczą dowody przedłożone w sprawie.

W okolicznościach sprawy wykazane zostało, że ubezpieczony faktycznie świadczył pracę na stanowisku kierowcy w międzynarodowym transporcie drogowym na podstawie umowy o pracę zawartej z polskim przedsiębiorcą, mającym siedzibę w Polsce. Organ rentowy nie kwestionował, że podlegał on ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i przyjmował opłacane przez pracodawcę składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Ubezpieczony bezspornie został zatrudniony legalnie, bowiem przebywał na terytorium Polski na podstawie ważnej wizy, wydanej w celu wykonywania pracy i uzyskał zezwolenia na pracę, którą wykonywał.

Ustawa z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35 ze m.) w art. 114, ustanawiającym warunki wydania zezwolenia, stanowi, że zezwolenia na pobyt czasowy i pracę udziela się, gdy celem pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy oraz spełnione są łącznie następujące warunki, gdy cudzoziemiec a) posiada ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, b) posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, c) ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania. Zainteresowany spełniał w spornym okresie wymienione kryteria, gdyż wykorzystywał otrzymane zezwolenie na pracę wykonując stałą pracę zarobkową dającą mu źródło utrzymania i mając w Polsce miejsce zamieszkania.

Trzeba też podnieść, że do wniosku o wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie właściwym dla osoby, która wykonuje pracę najemną w dwóch lub kilku Państwach Członkowskich, odwołująca się Spółka dołączyła informacje o legalności zamieszkania zainteresowanego jako obywatela państwa trzeciego (druk US-54), oświadczenie o miejscu zamieszkania złożone na podstawie art. 75 § 2 k.p.a., kopię aktualnej wizy zainteresowanego.

Zwrócić też trzeba uwagę, że poświadczenie wydane na formularzu A1, to dokument wydawany przez instytucje ubezpieczeniową danego państwa na podstawie art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009. Zgodnie z tym unormowaniem, na wniosek zainteresowanego lub pracodawcy instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo ma zastosowanie zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia podstawowego, poświadcza, że to ustawodawstwo ma zastosowanie, oraz w stosownych przypadkach wskazuje, jak długo i na jakich warunkach ma ono zastosowanie. Zaświadczenie wydane na formularzu A1, to dokument poświadczający, że dana osoba podlega zabezpieczeniu społecznemu w określonym państwie Unii Europejskiej.

W przypadku zainteresowanego chodzi o poświadczenie, że w zakresie zabezpieczenia społecznego podlega ustawodawstwu polskiemu, co jest jak najbardziej zgodne ze stanem faktycznym. W praktyce dokument ten jest niezbędny zainteresowanemu dla wykazania w czasie kontroli drogowej, że podlega zabezpieczeniu społecznemu w Polsce. W przypadku braku takiego dokumentu władze kontrolujące uznają, że osoba wykonująca pracę nie ma zabezpieczenia społecznego, co pozostaje w sprzeczności z rzeczywistym stanem rzeczy. Skoro więc organ rentowy uznał za właściwe w zakresie zabezpieczenia społecznego dla zainteresowanego ustawodawstwo polskie oraz w konsekwencji uznał, że podlega on ubezpieczeniom na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i przyjmuje opłacane składki, to logicznym następstwem jest potwierdzenie tego w zaświadczeniu A1. Dopuszczenie koncepcji prezentowanej przez organ rentowy oznaczałoby, że zainteresowany mógłby świadczyć tylko pracę na terytorium Rzeczypospolitej, co w istocie pozostawałoby w sprzeczności z zasadami prawa unijnego, w szczególności z zasadą swobodnego przepływu

osób i usług, gwarantującą podmiotom, które prowadzą legalną działalność w jednym z państw członkowskich prowadzenie działalności gospodarczej w innym państwie członkowskim lub oferowanie i świadczenie usług w innych państwach członkowskich, pozostając jednocześnie w kraju pochodzenia.

Nie sposób dalej zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, że Sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, że przebywanie przez obywatela państwa spoza UE na terytorium Polski nie musi charakteryzować się długotrwałością, a tym samym organ rentowy niezasadnie żąda w celu wydania zaświadczeń A1 przedstawienia dokumentu potwierdzającego obowiązek podatkowy w Polsce, tj. certyfikatu rezydencji podatkowej CFR-1 (zwanego dalej „CFR-1”). W ocenie organu rentowego jedynie długookresowy legalny pobyt obywatela państwa trzeciego na terytorium Polski może świadczyć o jego legalnym zamieszkaniu, bowiem w przeciwnym razie mamy do czynienia tylko z legalnym wjazdem i krótkim pobytem poprzedzającym wyjazd do innego państwa UE (w opinii organu rentowego dochodzi wówczas do traktowania Polski jako tzw. państwa tranzytowego).

Zainteresowany był zatrudniony przez odwołującą się Spółkę (pracodawcę z siedzibą w Polsce) na stanowisku kierowcy. Z istoty wykonywanego przez niego zawodu wynikało, że będąc zatrudnionym w charakterze kierowcy przez odwołującą się świadczył pracę zarówno na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, jak i na terenie innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Przebywał wówczas w zagranicznych podróżach służbowych – zgodnie z definicją określoną w art. 2 pkt 7 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1412 ze zm.). W świetle tej definicji ustawowej podróż służbowa kierowcy obejmuje każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy, przewozu drogowego poza miejscowość, w której zlokalizowana jest siedziba pracodawcy, na rzecz którego kierowca wykonuje swoje obowiązki lub inne miejsce prowadzenia działalności przez pracodawcę, np. jego filię, przedstawicielstwo lub oddział. Jako podróż służbową traktuje się również każdy wyjazd poza taką miejscowość w celu wykonania przewozu drogowego.

Ubezpieczony, którego dotyczy przedmiotowe postępowanie, był tzw. pracownikiem mobilnym, który świadczył pracę nie w jednym, stałym punkcie w znaczeniu geograficznym, ale na obszarze wielu państw członkowskich UE.

W stanie faktycznym sprawy nie może być mowy o traktowaniu Polski przez zainteresowanego jako „państwo tranzytowe”. W Polsce znajduje się siedziba jego pracodawcy, jak również bazy transportowe pracodawcy. Z Polski kierowca otrzymywał polecenia wyjazdu i zadania służbowe. To z Polski kierowca wyruszał w podróż służbową i wracał z niej do Polski, aby skorzystać z czasu wolnego od pracy. Z wyżej wymienionych względów zarzut naruszenia art. 1 rozporządzenia nr 1231/2010 przez jego niewłaściwą interpretację nie mógł zostać uznany za skuteczny. Ubezpieczony legalnie zamieszkiwał na terytorium Polski, co uprawniało do zastosowania wobec niego przepisów rozporządzenia nr 883/2004 i rozporządzenia nr 987/2009, a w konsekwencji do uznania za słuszny wyrok Sądu pierwszej instancji.

Podnieść dalej należy też, że nie może być mowy o naruszeniu art. 7 ust. 3 umowy międzynarodowej z 18 maja 2012 r. między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym przez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy z ustalonego stanu faktycznego wynika, że odwołująca się Spółka nie prowadzi działalności na terytoriach obu umawiających się stron, a zatrudnia jedynie obywateli Ukrainy.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym obywateli Ukrainy reguluje umowa międzynarodowa z 18 maja 2012 r. o zabezpieczeniu społecznym, którą Rzeczpospolita Polska zawarła z Ukrainą, a która weszła w życie 1 stycznia 2014 r. W myśl art. 3 tej umowy ma ona zastosowanie do osób, które podlegały lub podlegają ustawodawstwu jednej lub obu umawiających się stron, przy czym ogólna zasada z art. 6 wskazuje, że osoba, do której stosuje się niniejszą umowę, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium wykonuje pracę. Zgodnie zaś z treścią art. 7 ust. 3, podróżujący personel przedsiębiorstwa transportowego, działającego na terytoriach obu umawiających się stron, podlega ustawodawstwu tej umawiającej się strony, na której terytorium przedsiębiorstwo jest zarejestrowane.

Sąd Okręgowy wywiódł z powyższego, że skoro pracownicy odwołującej się Spółki wykonywali pracę na terytorium Polski i równocześnie wykonywali pracę na terytorium innych krajów członkowskich Unii Europejskiej, a nie Ukrainy, to podlegają ustawodawstwu polskiemu w zakresie obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

Odnosząc się do zarzutu organu rentowego należy wskazać, że konstatacja poczyniona przez Sąd pierwszej instancji nie prowadziła, tak jak twierdzi organ rentowy, do zastosowania art. 7 ust. 3 umowy międzynarodowej między Polską a Ukrainą o zabezpieczeniu społecznym i oparcia na nim rozstrzygnięcia w sprawie. Nie można zatem uznać za skuteczny zarzutu niewłaściwego zastosowania, skoro przepis ten nie został, de facto, zastosowany przez Sąd pierwszej instancji.

Apelujący organ zarzucił również Sądowi pierwszej instancji, że w przedmiotowym wyroku naruszył on art. 5 ust. 2 ustawy systemowej przez jego błędną interpretację i przyjęcie, że pobyt obywatela państwa obcego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter stały wówczas, gdy obywatel państwa obcego wykonuje na terytorium RP stałą pracę w charakterze pracownika, w sytuacji gdy o charakterze stałym powinien decydować stały pobyt w sensie długotrwałości i stałości pobytu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis art. 5 ust. 2 ustawy systemowej stanowi, że nie podlegają ubezpieczeniom społecznym określonym w ustawie obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego i którzy są zatrudnieni w obcych przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, misjach, misjach specjalnych lub instytucjach międzynarodowych, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Od 1 maja 2004 r. Polska, jako państwo członkowskie UE, została objęta koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego UE/EOG. Zatem, począwszy od 1 maja 2004 r., podleganie ubezpieczeniom społecznym w Polsce według prawa polskiego przez cudzoziemców będących obywatelami państw członkowskich UE (EOG) wyznaczają przepisy koordynacyjne prawa wspólnotowego, w szczególności rozporządzenia nr 883/2004, jako działające na innej płaszczyźnie regulacyjnej.

Art. 5 ust. 2 ustawy systemowej dotyczy zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym według prawa polskiego i ustanawia ogólną regułę, że obywatele państw obcych, których pobyt na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie ma charakteru stałego, nie podlegają tym ubezpieczeniom. Organ rentowy nie kwestionował podlegania zainteresowanego ubezpieczeniom z tytułu jego zatrudnienia w charakterze kierowcy i opłacania przez jego pracodawcę składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, zatem uznał, że jego pobyt miał taki charakter, jakiego wymaga tego powołany wyżej przepis.

Sąd Apelacyjny zważył, że na potrzeby wydania zaświadczenia na druku A1 pobyt ten nie może mieć innego charakteru. Poza tym interpretacja przepisów prawa unijnego przy pomocy pojęć stosowanych w krajowym ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego i ich rozumienia na tle tego ustawodawstwa nie mogła przynieść oczekiwanego skutku. Odwołanie się przez Sąd pierwszej instancji do dorobku judykatury, sformułowanego na bazie art. 5 ust. 2 ustawy systemowej, nie oznacza zastosowania tego przepisu przy wydawaniu przedmiotowego rozstrzygnięcia. Zarzut organu rentowego w tym zakresie okazał się zatem także bezzasadny.

Wobec braku, w świetle powyższych ustaleń i rozważań, podstaw do uwzględnienia zarzutów naruszenia prawa materialnego, które zostały podniesione w apelacji, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł w punkcie I o jej oddaleniu.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym Sąd Apelacyjny rozstrzygnął w punkcie II sentencji. Rozstrzygnięcie to znajduje oparcie w zasadzie odpowiedzialności strony za wynik postępowania, wynikającej z art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., przy czym ustalenie kwoty kosztów procesu należnych stronie wygrywającej postępowanie przed sądem drugiej instancji nastąpiło na podstawie § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Kończąc wskazać jedynie należy, że zgodnie z art. 15zsz⁽¹⁾ ust. 1 pkt 4 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842), w brzmieniu nadanym ustawą z 28 maja

2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1090), obowiązującym od 3 lipca 2021 r., w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach rozpoznawanych według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego. Zasada ta, zgodnie z art. 6 powołanej ustawy z 28 maja 2021 r., znajduje zastosowanie do wszystkich spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem jej wejścia w życie, co uzasadniało rozpoznanie przedmiotowej sprawy w składzie jednego sędziego.

SSA Ewa Stryczyńska